

GAZETA ZAKOPIAŃSKA.

Pierwszy polski organ dla spraw
turystycznych, klimatycznych i komunikacyjnych.

Z urzędową listą imienną gości.

Wychodzi dwa razy na tydzień.

Cena pojedynczego numeru 10 ct. = 10 kop.

Abonament na sezon letni wynosi 2 złr. = 2 rs.

Prenumeratę przyjmują, jakoteż pojedyncze numera sprzedają:
w *Krakowie*: Agencja gazet p. Herza oraz znaczniejsze księgarnie,
w *Lwowie*: Agencja gazet p. Plohna i znaczniejsze księgarnie,
w *Warszawie*: Księgarnia pp. Gebethnera i Wolffa.

Gazetę Zakopiańską nabywać można w Zakopanem: w Biurze
Towarzystwa Tatrzańskiego; w Biurze Stacji klimatycznej; w Spółce
Handlowej; w cukierni Skowronskiego; w handlu J. F. Słowika;
w Aptece; w Szczawnicy w handlu p. S. Semmel.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 2 złr. od 40 cm.² a 4 złr.
od 80 cm.² objętości.

„Nadesłane“ od wiersza 30 ct.

Redaktor odpowiedzialny: ZYGMUNT TUROWICZ.

Wydawca: S. S. BĘDZIKIEWICZ.

Redakcja i Administracja „Gazety Zakopiańskiej“ w Zakopanem,
Biuro Towarzystwa Tatrzańskiego.

KRAJOWE UZDROWISKA

czyli

MIEJSCOWOŚCI KLIMATYCZNO-LECZNICZE

opisał

Dr. Michał Zieleniewski.

(Ciąg dalszy).

Nie ulega wątpliwości, iż wiele ze wskazanych, a do leczenia klimatycznego wymaganych środków, da się we własnym chorego domu wykonać i skutecznie; albowiem owe środki są proste, więcej lub mniej wszystkim dostępne, jako to: używanie codziennego ruchu i pobytu na świeżym powietrzu; ścisłe zachowanie przepisów dyetetycznych i higienicznych; wykonanie zaleceń przez lekarza codziennych: wycierań ciała, zrazu suchych, następnie ciepło wilgotnych, później zimnych; użycie nakazanych: zlewań, natrysków albo kąpiel; nie powatpiwamy, iż to wszystko społem ale umiejętnie, ściśle i wytrwale wykonywane, w wielu razach porównie korzyści sprawi, nawet za więcej obstoi, aniżeli coby pod tym samym względem odległe uzdrowiska mogły nastreczyć.

Bynajmniej jednak nie zaprzeczamy, iż w należycie urządzonych lecznicach (sanatoryach): z ich obszernymi przestrzeniami, wystawionymi na słońce, nakrytymi lub otwartymi, z ich dobrą wentylacją; obok nieustannego używania czystego i świeżego powietrza, obok wyłącznie przez lekarza wskazanego żywienia, podawanego w uprzednio ustalonych odstępach czasu, obok odpowiednio uporządkowanego ruchu, spoczyn-

ku i zajęcia chorego, obok zastosowanych środków pomościowych (hydropatycznych, mechano- lub galaktoterapeutycznych); daleko więcej dobrego a nierównie snadniej da się osiągnąć, aniżeli ze zwykłych własnego domu stosunków. Nadto otwarcie powiemy, iż wiele z otrzymanych czy to w Görbersdorfie, czy Falkenstein lub w Dawos pomyślnych rezultatów, przyznać należy nie ich specyficznemu powietrzu, ale umiejętności kierownika odnośnym zakładem, jego doświadczeniu i sztuce zastosowywanych tam czynników klimatyczno-leczniczych — co również odnosi się i do sanatoryjów dla suchotników na pomorzu Anglii: w Ventnor, Bournemouth lub w Torquay urządzonych.

Zaprowadzanie i w naszym kraju sanatoryjów dla chorych, cierpieniami płuc dotkniętych, o które od dawna nawoływują nasi koledzy: Drowie DOBRZYCKI, SOKOŁOWSKI, JAWORSKI i inni, tudzież pomnożenie ich w innych krajach stało się za dni naszych powszechną i piękną potrzebą, niemal koniecznością; nabyte z postępem czasu w nich doświadczenia posłużą do dalszego udoskonalenia metod leczenia suchot, tej najzłobniejszej choroby, dziesiątkującej całą ludność krajową, a nabyta wiedza w namienionych zakładach stanie się z czasem powszechną ogółu własnością.

Rozumie się samo przez się, iż wspomniane sanatoria winny w zupełności zadostęcznie wszelkim wymogom higieny publicznej; iż możliwość uchronienia się od zaraźliwości suchot najściślej zapewnić być powinna; naszem zaś lekarskiem zadaniem będzie: osiągnięcie tam rezultaty z leczenia klimatycznych najdokładniej po-

znać, odnosić skutki do właściwych przyczyn; wszystko, czego się tam nauczymy, przystosować do swoich klimatycznych uzdrowisk, uwzględniając w nich uzupełnienia lub odmiany, wskazane różnicą klimatu, tudzież zwyczajami naszych współkrajowców, w tego rodzaju zakładach leczyć się mających. (C. d. n.).

U podnóża Tatr.

(Ciąg dalszy).

Szkółę tę utrzymuje i prowadzi e. k. Rząd; Towarzystwo Tatrzańskie wybudowało dla niej w zimie r. 1882 na 1883 dom, a Wydział krajowy przyczynia się do utrzymania lokalności, na opał i światło datkiem rocznym około 1650 złr., prócz tego zaś wielu uczniom (w roku bieżącym czterdziestu sześciu) udziela zasiłków po 6 do 8 złr. (jeden pobiera 12 złr.) miesięcznie; Rząd daje na ten sam cel 200 złr. rocznie. — Zasiłki te w dziejach rozwoju szkoły odgrywają niezmiernie ważną rolę, one pozwoliły bowiem szkole zorganizować się jako takiej, ulepszyć i wydoskonalić i być przede wszystkim szkołą, a nie fabryką, którą w samej rzeczy byłaby, gdyby musiała starać się o zarobek, aby w ten sposób przyjąć ubogim uczniom w pomoc. Z pośród ogólnej liczby uczniów, 14 pochodzi z samego Zakopanego, reszta zaś z okolic bliższych lub dalszych naszego kraju; jeden uczeń pochodzi z Królestwa polskiego, a jeden z W. Księstwa Poznańskiego.

Szkoła zawodowa w Zakopanem ma w ogólności za zadanie wykształcić przez naukę praktyczną i teoretyczną dzielne siły w poszczególnych rzemiosłach przemysłu drzewnego i trzeba przyznać, że zadanie to swoje spełnia z wielkiem powodzeniem. Już dotychczas wykształciła ona cały zastęp zręczny i uzdolnionych rzemieślników, pracujących już na własną rękę, już u wybitniejszych majstrów w kraju lub daleko po za jego granicami, a pobieżne bodaj przejście przez sale szkolne przekonywa, jak znaczne postępy czynią i dzisiejsi uczniowie. Tak n. p. ołtarz dla nowego kościoła w Chochołowie jest prawdziwym cackiem ornamentalnej rzeźby drzewnej w kierunku kościelnym.

Nad prowadzeniem szkoły czuwa komitet, na którego czele stoi nowotarski starosta p. Czarkowski-Golejewski, a do którego, prócz dyrektora szkoły, wchodzi nadto po dwóch delegatów c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty, Wydziału krajowego i Towarzystwa Tatrzańskiego.

(C. d. n.)

Dr. Adam Bienkowski.

KRONIKA.

Otrzymujemy następujące pismo:

Do Szan. Redakcyi *Gazety Zakopiańskiej*. Z powodu fałszywych wiadomości, rozsiewanych po Zakopanem, czuje się w obowiązku niniejszem złożyć następujące wyjaśnienie:

Do udziału w koncercie sobotnim na kościół zostałem zaproszony przez jednego z członków komitetu i miałem nieszczerście być obecnym na jednym posiedzeniu. Tu zachowaniem się swoim kilka pań spowodowało, iż paru członków komitetu uchyliło się od bywania na sesjach. Co do mnie, nie uchyłając się ani na chwilę od uczestnictwa w koncercie na cel tak szlachetny, również wyłączyłem się od udziału osobistego w pracach komitetu. Chcąc zaś podkreślić moje zupełne niesolidaryzowanie się z komitetem, jako takim, zażądałem od tegoż 200 złr., którąto sumę — jako natychmiast oświadczyłem

członkowi komitetu p. Skrzyńskiemu — od siebie na budowę kościoła przeznaczyłem. Wobec odrzucenia mojej propozycji przez komitet, pomimo że niektórzy członkowie, jak np. administrator kościoła ks. Kaszelewski, projekt mój popierali, z prawdziwym żalem w koncercie udziału przyjąć nie mogłem.

Racz przyjąć Szan. Redaktorze itd.

Władysław Florjański.

Zakopane d. 5 sierpnia 1893.

Dworzec kolejowy w Starym Sączu zostanie rozszerzony dla wygody publiczności, gdyż dotychczasowy budynek okazał się za mały wobec ciągle zwiększającego się napływu chorych do Szczawnicy.

Drugi koncert na dochód budowy nowego kościoła w Zakopanem ma się odbyć wkrótce. Koncert sobotni przyniósł około 600 złr. dochodu.

Wpływ dymu tytoniowego na choroby zakaźne. Już w drugiej połowie XVI wieku, gdy w Europie szerzyć się zaczęło palenie tytoniu, przypisywano mu lecznicze własności, które jednak z czasem przestały się cieszyć rozgłosem i zaprzestano korzystania z nich, a palenie tytoniu stało się jedynie używką. W ostatnich dopiero znowu czasach zwrócono uwagę na zabójczy wpływ, jaki palenie na drobnoustroje wywiera, i to skłoniło Dra Tassinari do podjęcia doświadczeń w tym kierunku. Sporządził on sobie przyrząd, w którym starał się naśladować wszelkie stosunki, jakie w jamie ustnej istnieją i w przyrządzie tym wystawiał cały szereg chorobotwórczych prątków na wpływ dymu różnych gatunków tytoniu. Doświadczenia te wykazały, że wszelkie rodzaje tytoniu wpływają mniej lub więcej zabójczo na kolonie prątków, a pierwszeństwo należy się pod tym względem gatunkowi Virginia. Bardzo wrażliwymi na wpływ dymu tytoniowego okazały się prątki cholery i zapalenia płuc, które dym wszelkich gatunków tytoniu czynił bezwzględnie nieszkodliwymi. Własności odrażające zawdzięcza tytuń nie produktom spalania włókien roślinnych, lecz zasobowi nikotyny.

Tassinari sądzi, że palenie w czasie epidemij cholery i tyfusu może być bardzo korzystnem, jak również, że tytuń zasługuje na uwagę pod względem higienicznego utrzyma-

nia ust, bo największa część chorób jamy ustnej ma pochodzenie pasożytnicze.

NADESLANE.

Otrzymaliśmy następujące pismo:

Zebrak, nazwiskiem Mohyla, zamieszkały w Zakopanem, prosząc o jałmużnę, stara się wzbudzić litość opowiadaniem, że ma zapłacić 95 złr. „doktorom“ w klinice okulistycznej krakowskiej za operację katarakty, a mając dopiero 3 złr. wybrać jeszcze musi na ten cel 92 złr.

Nie mam bynajmniej zamiaru powstrzymywać kogokolwiek od udzielenia Mohyle jałmużny, bo o ile mi wiadomo, jest on ubogi, a mimo odzyskania niezłego wzroku po operacji katarakty, którą istotnie w klinice uskuteczniłem, niezdolny do pracy z powodu wieku i ogólnej schorzałości, mam sobie jednak, jako dyrektor kliniki okulistycznej uniwersytetu jagiellońskiego, za obowiązek oświadczyć niniejszem, że żaden chory, leczony w klinice, nie płaci nic zgoła za leczenie ani za operację, a w razie jeżeli ma świadectwo ubóstwa, jak Mohyla, nie płaci nawet taksy rządowej, pobieranej przez zarząd ekonomiczny klinik za żywność. Całe opowiadanie Mohyla jest więc najzupełniej zmyślane. Mohyla nie tylko nie zapłacił w klinice nikomu nic i nie ma nic do zapłacenia, lecz owszem opuszczając klinikę otrzymał bezpłatnie okulary, a nadto zasiłek pieniężny na kosztą podróży.

Zakopane 4 sierpnia 1893.

Prof. Dr. Lucjan Rydel
dyrektor kliniki okul. uniwersytetu jagiellońskiego.

Znaleziono następujące przedmioty: Barometr, staniok, czapkę, papierosnicę i portmonetkę z pieniędzmi. Odebrać można w biurze stacji klimatycznej w Zakopanem

KĄCIK HUMORYSTYCZNY

Wybredny.

- Dlaczego się nie żenisz z panną Kordulą?
- Nie mam ochoty.
- Dlaczego? Toć to dobra partya.
- Hm... Co mi za partya! Po pierwsze: brzydka.
- Bywają brzydsze.
- Powtóre: stara.
- Bywają starsze.
- Po trzecie: dała mi kosza.

Myśl.

Cechą prawdziwej wyższości moralnej jest łagodność, uprzejmość i grzeczność największa w stosunkach z ludźmi

XIV. Lista gości Stacji klimatycznej w Zakopanem.

Do dnia 5 sierpnia 1893 r.

Nr. porz.	Nazwisko, Imię, Godność	Miejsce stałego zamieszkania	Mieszkanie w Zakopanem	L. osób
2294	Lewandowski Franciszek, ks.	Szczurowa	Urban	1
2295	Korotkiewicz Zenon Dr., c. k. dyrektor policyi	Kraków	Willa Wanda	1
2296	Dmochowski Bronisław, dyr. fabryki	Królestwo Polskie	Urban	1
2298	Skiński Jan, redaktor z żoną	Warszawa	H. Berezowska 850	2
2299	Krzepkowski Jan, nadleśniczy	Horodnica	J. Krzepkowski 20	1
2300	Trzetrzezińska Marya, wł. dóbr	Królestwo Polskie	Willa Marya 851	1
2301	Tarnowska Janina	"	" " "	1
2303	Plewkiwiczowa Antonina, obyw. z córką	Poznań	Willa Jerzewo	2
2304	Wichlińska Katarzyna, córka wł. dóbr	Marszew	" " "	1
2305	Ślósarski Antoni, profesor	Warszawa	Urban	1
2306	Gotleb Gryf Zdzisław, wł. dóbr	"	Dr. Chramiec	1
2308	Sikorska Jadwiga, przełożona pensyi żeńskiej z rodzeństwem	Warszawa	Krupówki 53	3
2310	Wiliński Antoni, urzęd. pocztowy z żoną	Lwów	Kasprusie 2	2
2311	Ulmer Narcyz, sekr. Zw. stow. gosp.	"	Kulig	1
2312	Gnatowski Jan, ks. prałat	"	"	1
2313	Korotkiewicz Teodor, sędzia	Mińsk	Dr. Chramiec	1
2314	Teppa Michał, urzęd. Banku hypot.	Lwów	"	1
2315	Wielopolski hr. Aleksander	Warszawa	"	1
2317	Bajorek Jan, nauczyciel z synem	Łazy	Urban	2
2318	Kijok Edmund, student	Ryga	Dr. Chmielowski	1
2319	Kolor Stanisław, kand. adw.	Andrychów	Jan Obrochta	1
2320	Gawroński Feliks, ks. kanonik	Kraków	Kulig	1
2321	Słupek Metody ks., kustosz OO. Bernardynów	"	"	1
2324	Czypicki Czesław, adwokat i notaryusz z rodziną	W. Ks. Poznańskie	"	3

Nr. porz.	Nazwisko, Imię, Godność	Miejsce stałego zamieszkania	Mieszkanie w Zakopanem	osob.
2325	Dziorobek Leon, Dr. adwokat	Śrem	Kulig	1
2326	Kijok Czesław, przemysłowiec	Warszawa	Dr. Chmielowski	1
2328	Suska Bronisława, obywatelka	Królestwo Polskie	Willa Wanda	2
2320	Hopcas Józef, współpracownik „Czasu“ z żoną	Kraków	Urban	2
2331	Lipski Kazimierz, obywatel	W. Ks. Poznańskie	„	1
2332	Berkman Michał	Warszawa	Dr. Ign. Baranowski	1
2333	Haberkan Helena	Królestwo Polskie	„	1
2334	Gnoiński Aleks., syn inżyniera	Warszawa	p. Gnoińska	1
2335	Krobicki Tadeusz Dr., lekarz okręgowy miejski	Lwów	Krupówki, Jan Obrochta	1
2336	Krobicki Maciej Dr., adwokat	Kołomyja	„	1
2337	Jaroszewski Wład., Dr. med.	Kraków	Kasprusie 3	1
2338	Krókowski Konrad, akademik	„	„	1
2339	Russer Edward, student	„	J. Stotter 9	1
2341	Szujska Joanna, wdowa po prof. uniw. z córką	„	Willa Wanda	2
2342	Złotnicki Antoni, Dr. med.	Paryż	Kościelna 161	1
2343	Sojka Rafał, podpułkownik-audytory	Przemyśl	Urban	1
2348	Stachiewiczowa Piotrowa, żona art.-mal. z dziećmi	Kraków	Wojciech Francuz	5
2350	Kostkova Lubina, żona radcy sądowego z synem	Nowy Sącz	Urban	2
2351	Miłkowski Emil, podpułkownik emeryt	Kraków	„	1
2353	Johus Robert, urząd. kol. państw. z żoną	„	„	2
2354	Balzer Oswald, prof. uniw.	Lwów	Jan Bachleda, Grabarz	1
2357	Gostomska Karolina z córkami	Warszawa	Kasprusie 9	3
2358	Giełgud Adam, szef sekcji ministerstwa wojny	Londyn	Jordanówka	1
2359	Skałkowski Władysław, komisarz powiat.	Przemyślany	„	1
2361	Słęk Franciszek, stud. med. i Stefan Słęk	Kraków	Jan Płaza 65	2
2362	Szczurek Józef, stud. med.	„	„	1
2363	Sohanek Adolf Dr., prokurator państwa	Sambo	Jędrzej Tatar 446	1
2364	Sohanek Adolf, starszy emer. radca ze Lwowa	„	„	1
2366	Dąbrowski Paweł Dr., adwokat z żoną	Lwów	Riegelhaupt, ul. Chałubińskiego	2
2369	Mieszkowska Anna, wł. dóbr	„	„	3
2370	Łakomy A., członek konw. braci miłosierdzia	Kraków	Krupówki 96	1
2371	Niewiadomski Jan, przemysłowiec	Drohobycz	Czubernat 161	1
2372	Einäugler Leon Dr., lekarz pułkowy	Kraków	Krupówki 599	1
2376	Kroebl Franciszek, nacz. biura Tow. kred. z rodziną	„	Krupówki 27	4
2377	Oleaczek Kazimierz, stud.	Lwów	Regina Sobczak 519	1
2378	Grabowski Eugeniusz, asyst. Uniw. Jag.	Kraków	Krupówki 806	1
2379	Stengel Adolf, asyst. wyż. szk. ziem.	Wiedeń	„	1
2380	Burzyński Stanisław Dr., lekarz	„	„	1
2381	Wiśniowski Leopold, zast. c. k. notaryusza	Kraków	Kasyno	1
2382	Rausz Bolesław, Dr.	„	„	1
2383	Teodorowicz Józef, ks.	Brzeżany	Finger 708	1
2384	Karczewska Marya, obyw.	Królestwo Polskie	Kościeliska 9	1
2385	Przystojcka Julia	„	„	1
2388	Trylski Aleks., redaktor z dziećmi	Warszawa	Chramcówki 353	3
2389	Nitsch Kazimierz, stud. filoz.	Kraków	Chałubińskiego 802	1
2390	Ławrowski Dr.	„	Urban	1
2391	Tokarski Tomasz, dyr. gimn.	Sanok	Kasyno	1
2392	Satkowski Zygm., Dr. med.	Kraków	„	1
2393	Nogaj Józef, prof. gimn.	Tarnopol	„	1
2394	Barcewicz Stanisław, prof. konserwatorium	Warszawa	„	1
2395	Magnuski M. P., impresaryo	„	„	1
2396	Piekosiński Franciszek Dr., prof. Uniw.	Kraków	Dr. Chramiec	1
2398	Langie Helena, wł. dóbr z córką	Lwów	Przecznica 2	2
2404	Wojciechowski Tadeusz Dr., prof. Uniw. z rodziną	„	Krupówki 726	6
2409	Pieniążkova Józefa, żona adwokata z dziećmi	Kraków	Bystre 184	5
2411	Godefroy Aniela, obyw. z córką	Warszawa	Riegelhaupt 24	2
2412	Trampczyński Wojciech, adwokat	Poznań	„	1
2414	Mikstein Antoni, kierownik szkoły z żoną	Zator	Jan Walczak	2
2415	Szomek Wacław, adj. sądu	Sanok	Józef Dawidek	1
2417	Jastrzębski Jan, prawnik	Kraków	„	2
2418	Tamulewicz Aurela, nauczycielka	Warszawa	Bystre 375	1
2419	Tałasiewicz Stanisław, prakt. konc.	Wadowice	Kościeliska 120	1
2421	Hłasko Anna i Marya	Witebsk	Dr. Chramiec	2
2422	Fornalski Piotr, urząd. kol.	Warszawa	„	1
2423	Stachiewicz Piotr, art.-mal.	Kraków	„	1
2424	Zacharjasiewicz Stan., ausk. sąd.	Wadowice	Kościeliska 120	1
2425	Stawarski Antoni Dr., zast. prok. państwa	Kraków	„	1
2426	Nieć Ludwik, adj. sąd.	Wadowice	„	1
2427	Syroczyński Agaton, wł. dóbr	Lwów	Dr. Chramiec	1
2428	Czechowicz Wincenty, notaryusz	Wojniłów	„	1
2429	Werner Julia	Warszawa	„	1
2430	Dobski Witalis, ks. proboszcz	Płock	„	1
2431	Okołów Wanda, obyw.	Mińsk	„	1
2432	Kamocki Ksawery	Lwów	Kasprusie 9	1
2437	Potulicki hr. Franc. z rodziną	Żmigrod	Willa Wanda 40	5
2438	Kwiatkowski Stanisław, kom. pow.	Kołomyja	Dr. Chramiec	1
2439	Romerowa hr. Zofia Jadwiga	Dąbie	Chramcówki, Jan Stopka	1
2440	Bolesławska Helena, córka lekarza	Podole ros.	Jordanówka	1
2441	Grabowska Helena, naucz.	Warszawa	Kasprusie, Obertyński	1
2442	Leser Zygm. Dr., prakt. sąd.	Kraków	Kościeliska, Kat. Bednarzowa	1
2443	Thumin Joachim, słuch. praw	Rzeszów	„	1

